

UEF-kirjasto julkaisee avoimen tieteen uutiskirjettä, jossa kerromme ajankohtaisia asioita ja käytännön vinkkejä tutkijoille ja opiskelijoille. Ota yhteyttä kirjastolaisiin ja seuraa Yammerissa Open UEF- ja UEF Kirjasto-ryhmiä, avoimen tieteen käytänteet ja politiikat kehittyvät parhaillaan nopeasti.

Yhteistyöterveisin,

Jarmo Saarti, kirjaston johtaja

AVOIN JULKAISEMINEN EI TARKOITA AINOASTAAN ARTIKKELIN JULKAISEMISTA OPEN ACCESS (OA) -LEHDESSÄ

Useimmat rahoittajat hyväksyvät tieteellisten artikkeleiden avaamisen kolmella eri tavalla. OA-lehdessä (kultainen tie) julkaistut artikkelit ovat lukijoille ilmaisia, mutta kirjoittajat maksavat usein APC-maksun (huomioitava tutkimuksen rahoitushakemuksessa).

Tilauksmaksullisessa lehdessä julkaistun artikkelin voi avata julkaisuarkistossa rinnakkaistallentamalla (vihreä tie). Tämä on tutkijalle ilmaista. Artikkelin avaamisessa tulee noudattaa kustantajien määrittelemiä viive- eli embargo-aikoja.

Hybridijulkaisemisessa tutkija ostaa tilauksmaksullisesta lehdestä yksittäisen artikkelin avoimeksi. UEF ei pidä hybridijulkaisemisesta pääasiallisena avoimen julkaisemisen keinona, sillä kustantajalle maksetaan sekä lehden tilauksmaksusta, että yksittäisen artikkelin avoimeksi saattamisesta. Yhteyshenkilö: Jukka Kananen (jukka.kananen@uef.fi).

KIRJOITAJAMAKSUEDUT (APC-MAKSUT) FINELIB-SOPIMUKSISSA

Moniin kansallisen FinElib-konsortion kautta solmittuihin e-aineistojen lisenssisopimuksiin sisältyy jatkossa OA-elementti. Tämä tarkoittaa useimmiten alennuksia kirjoittajamaksuihin julkaistaessa artikkeli avoimena tieteellisessä lehdessä. Elementti sisältyy Elsevierin, Emeraldin ja Sagen kanssa solmittuihin sopimuksiin, ja todennäköisesti se tulee sisällyttämään vielä keskeneräisiin Springer-, Lippincott Williams & Wilkins- ja American Chemical Society-sopimuksiin.

Toimintaohjeet kirjoittajamaksualennusten saamiseksi ovat työn alla. Kirjoittajamaksuihin liittyvästä toimintapolitiikasta UEFissa on valmisteilla esitys yliopiston johdolle. Aiheeseen liittyvää tiedotusta kannattaa seurata openUEF-Yammerissa. Yhteyshenkilö: Kaarina Meriläinen (kaarina.merilainen@uef.fi).

RINNAKKAISTALLENTAMISESTA EI OLE HAITTAA KENELLEKÄÄN

Rinnakkaistallentaminen UEFin [eRepository-julkaisuarkistoon](#) (eRepo) hoituu samalla, kun tutkija ilmoittaa uudesta julkaisusta [SoleCRIS-tutkimustietokantaan julkaisutietojen ilmoituslomakkeella](#). Liitä mukaan artikkelin final draft -versio (accepted manuscript) pdf-tiedostona.

Kirjasto tarkistaa rinnakkaistallentamiseen liittyvät ehdot kustantajalta ja vastaa myös rinnakkaistallenteen pitkäaikaisesta säilyttämisestä. Samalla täyttyvät useiden rahoittajien (Suomen Akatemia, Horisontti 2020, Tekes) vaatimukset tutkimusjulkaisujen avoimesta saatavuudesta. Tavoitteena on, että avoimesti saatavien artikkelien osuus olisi vähintään 50 % kaikista UEFin tieteellisistä julkaisuista vuonna 2020. Yhteyshenkilöt: Jukka Kananen (jukka.kananen@uef.fi) ja Antti Laurila (antti.laurila@uef.fi).

OLETHAN MUISTANUT RAPORTOIDA JULKAISUSI SOLECRISIIN

Julkaisut muodostavat 13 % yliopiston rahoituksesta, minkä vuoksi niiden ajantasainen raportointi on tärkeää. Kirjasto tallentaa julkaisujen tiedot [SoleCRIS-järjestelmään](#) sen jälkeen, kun tutkija on ilmoittanut julkaisustaan [julkaisutietojen ilmoituslomakkeella](#).

Julkaisut raportoidaan opetus- ja kulttuuriministeriölle VIRTJA-julkaisutietopalvelulla, minkä jälkeen julkaisujen tiedot löytyvät valtakunnallisesta [Juuli-julkaisutietoportaalista](#). UEFin ja ministeriön ohjeistus löytyy Heimon Palveluista hakusanalla SoleCRIS tai [tästä linkistä](#).

Kirjasto ja yliopistopalvelut tiedottavat yksiköitä raportointiaikatauluista SoleCRIS-yhteyshenkilöiden välityksellä. Julkaisut tulee ilmoittaa kirjastolle/tallentaa SoleCRISIin vuosittain yleensä 31.1. mennessä, jonka jälkeen kirjasto tarkistaa saamansa tiedot. Julkaisutietojen tulee olla ministeriön käytettävissä viimeistään 15.3. Yhteyshenkilö: Mari Niemi (mari.niemi@uef.fi).

TUKEA TUTKIMUSDATAN HALLINTAAN JA AVAAMISEEN

Kirjaston tietoasiantuntijat auttavat aineistohallinnan suunnittelussa ja aineistohallintasuunnitelmien tekemisessä rahoittajien vaatimusten mukaisesti.

Aineistohallintasuunnitelmien laatimiseen suositellaan [DMPTuuli-ohjelmaa](#), josta voi valita mm. UEFin ohjeet datanhallintaan Suomen Akatemian hakuihin. UEFin ohjeet Horisontti 2020 – hakuihin valmistuvat kevään 2018 aikana. Kirjaston tietoasiantuntijan voi myös pyytää mukaan EU-hankkeiden tutkimusprojektien aloituskokoukseen esittelemään datanhallinnan ja avoimen tieteen teemoja. Yhteyshenkilöt: Tomi Rosti (tomi.rosti@uef.fi), Anne Karhapää (anne.karhapaa@uef.fi) ja Kaisa Hartikainen (kaisa.hartikainen@uef.fi).

Tulossa keväällä 2018:

- UEF eRepository -julkaisuarkisto laajenee. Jatkossa arkistoon kerätään rinnakkaistallennettujen tieteellisten artikkeleiden lisäksi tietoa UEFissa tuotetuista avoimista tutkimusdatoista. UEF eRepositoryssa tutkimusaineiston sisältö on kuvailtu ja linkitetty tutkijan valitsemaan kansalliseen tai kansainväliseen data-arkistoon.
- Tutkijoille järjestetään aineistohallinnan työpajoja, joissa voi kysyä neuvoa kirjaston tietoasiantuntijoilta ja yliopistopalveluiden tutkimusrahoituskoordinaattoreilta.

SCIVAL – ARVIOI JA ANALYSOI TUTKIMUKSEN VAIKUTTAVUUTTA JA TRENDIÄ

Mitkä ovat tutkimuksemme vahvuusalueita? Ketkä ovat tällä hetkellä tieteenalamme viitatuimpia tutkijoita? Kenen kanssa kannattaisi harkita yhteistyötä? SciValin avulla voit arvioida ja visualisoida henkilöiden, tutkimusryhmien, tieteenalojen ja organisaatioiden tutkimustoimintaa julkaisutoiminnan perusteella. Scopus-tietokantaan pohjautuva SciVal on UEF-henkilökunnan ja opiskelijoiden käytettävissä. Lue lisää [täältä](#). Yhteyshenkilöt: Tomi Rosti (tomi.rosti@uef.fi) ja Kaisa Hartikainen (kaisa.hartikainen@uef.fi).

ORCID TUO HELPOTUSTA ARKEEN

Kansainvälinen, Suomessa kansalliseksi tutkijatunnisteeksi suositeltu ORCID (Open Research and Contributor ID) tarjoaa tutkijalle pysyvän ja yksilöivän digitaalisen tunniste. Se on numerosarja, jonka avulla erotut muista tutkijoista. Tunniste ratkaisee muun muassa nimenvaihdoksiin, samannimisiin tutkijoihin tai nimien erilaisiin kirjoitusasuihin liittyviä sekaannuksia. Tunniste helpottaa tutkijan omien julkaisutietojen hallintaa ja raportointia. Julkaisujen lisäksi profiliin voi päivittää koulutus-, työ- ja rahoitustietoja, jolloin ORCID toimii myös tutkijan CV:nä. Osa kustantajista ja rahoittajista edellyttää tai suosittelee ORCID-tunnisteen käyttöä. Yhteyshenkilö: Tuulevi Ovaska (tuulevi.ovaska@uef.fi).

UUTTA! UEF-TOHTORIKOULUN TUTKIMUKSEN TIEDONHAKU JA –HALLINTA – OPINTOJAKSO

Kirjasto tarjoaa koko lukuvuoden avoinna olevan opintojakson jatko-opiskelijoille. Kurssilla perehdytään monipuolisesti tutkimustyöhön liittyvään tiedonhakuun, julkaisemiseen, tutkimusdatan hallintaan sekä tutkimuksen näkyvyyteen ja vaikuttavuuteen. Kurssimateriaali on avoimesti verkossa. Opintojakson suorittaminen onnistuu kokonaan verkossa tai osallistumalla myös kontaktiopetukseen. Osa kurssista flipataan. Tutustu opintojaksoon: [Research Information Retrieval and Management](#) (2 op). Yhteyshenkilöt: Tomi Rosti (tomi.rosti@uef.fi) ja Kaisa Hartikainen (kaisa.hartikainen@uef.fi).

UEF MUKANA PILOTOIMASSA KANSALLISTA OPEN SCIENCE –OPINTOJAKSOA

Helsingin yliopisto pilotoi tammikuussa 2018 jatko-opiskelijoille suunnattua Open Science – verkkokurssia (1 op). UEFista mukana on n. 20 opiskelijaa. Opintojakso tulee kirjaston opetustarjontaan ensi lukuvuonna. Yhteyshenkilöt: Tomi Rosti (tomi.rosti@uef.fi) ja Kaisa Hartikainen (kaisa.hartikainen@uef.fi).

KATSE KOHTI KIRJASTON KOULUTUKSIA

Kutsu tietoasiantuntija maksutta laitoksellesi tutkimusryhmäsi tapaamiseen tai laitoskokoukseen. Valitse [koulutustarjottimelta](#) sopiva kokonaisuus ja ota yhteyttä: tietopalvelu[at]uef.fi.

Kirjaston ajankohtaisia koulutuksia löytyy myös HRM-koulutuskalenterista.

- o Tulossa mm. 22.3.2018 Skype-koulutus Tutkimusdatan avaaminen, miten ja missä avata tutkimusdataa.

Yhteyshenkilöt: Tuula Rissanen (tuula.rissanen@uef.fi) ja Kaisa Hartikainen (kaisa.hartikainen@uef.fi).

LISÄTIETOA

Kirjaston opetus- ja tietopalvelut, tutkimuksen tuki: palvelupäällikkö Helena Silvennoinen-Kuikka (helena.silvennoinen-kuikka@uef.fi)

Kirjaston verkko- ja julkaisupalvelut: palvelupäällikkö Jukka Kananen (jukka.kananen@uef.fi)

Lue lisää UEF-kirjaston tutkimuksen tuki ja Open UEF –sivustoilta. Avoimen tieteen teemoja myös UEF Library -kirjaston blogissa.